

Havs- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Ulriksdal 19 februari 2021

Världsnaturfonden WWFs synpunkter gällande "Nationell strategi för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer"

Dnr: 01733-2018

Världsnaturfonden WWF välkomnar att det tas fram en nationell strategi för att öka takten i att skydda våra vattenanknutna natur- och kulturmiljöer. Bestånden av sötvattenspopulationer bedöms på global nivå ha minskat hos ryggradsdjuren med 84 procent mellan 1970 och 2016 och detta är många gånger kopplat till fragmentering och bristande konnektivitet i våra vattenmiljöer. Sammantaget har sötvattensvandrande fiskarter som lax, öring och ål minskat med 93 procent i Europa sedan 1970, och endast 40 procent av de europeiska ytvattenförekomsterna anses ha uppnått god ekologisk status. Vikten av att skydda och restaurera våra vattenanknutna naturmiljöer med höga naturvärden kan därför inte nog understrykas. Världsnaturfonden WWF anser att det vid eventuella målkonflikter mycket väl går att kombinera och uppnå satta mål både för våra natur- och kulturmiljöer genom tät samverkan mellan samtliga berörda nyckelaktörer.

Ambitionsnivån behöver förtydligas

Världsnaturfonden WWF välkomnar den ambitionshöjning som strategin innebär i det framtida arbetet med att skydda värdefulla vattenanknutna miljöer. Strategin använder sig av ett antalsbaserat angreppssätt då det anses olämpligt att använda areabaserade mål. Världsnaturfonden WWF instämmer i att det blir missvisande att enbart fokusera på yta avseende vattenmiljöer, men anser ändå att det finns ett behov av att kunna mäta måloppfyllelse gentemot andra övergripande mål på nationell eller EU-nivå, vilka på aggregerad nivå vanligtvis är areabaserade. Strategin behöver därför tydligare redogöra för hur uppsatta antalsbaserade mål levererar mot exempelvis det av EU-kommissionens föreslagna åtagande om att skydda minst 30 % av EUs landyta inklusive sjöar och vattendrag, samt åtagandet att 10 % ska ha strikt skydd. Världsnaturfonden WWF anser därför att det tydligare måste framgå huruvida de antalsbaserade målen till 2030 motsvarar samma ambitionsnivå som i EU-kommissionens förslag.

Skyddade områden behöver förvaltningsplaner och långsiktig finansiering

Världsnaturfonden WWF instämmer i vikten av att ha kontrollstationer för att regelbundet mäta och utvärdera måluppfyllelsen och stödjer därför de föreslagna utvärderingarna vid 2025 och 2030. I EU-kommissionens förslag till åtaganden kopplat till skyddade områden ingår dock också att alla skyddade områden ska förvaltas effektivt med tydligt definierade bevarandemål. Världsnaturfonden WWF anser att strategin saknar en tydlig plan för fortsatt effektiv förvaltning med en långsiktig finansiering även efter 2030. Det saknas en utförligare redovisning av dessa kostnader i strategin, dock med viss redovisning i den samhällsekonomiska konsekvensbeskrivningen, men Världsnaturfonden WWF anser att strategin behöver kompletteras med ett förtydligande kring hur en långsiktig förvaltning och finansiering ska kunna säkerställas även efter 2030. Dessutom saknas också en redovisning av förväntade kostnadsökningar för Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket för administration och skötsel som en konsekvens av strategin. Redan i dagsläget finns det ett eftersatt skötselbehov i skyddade områden. Realistiska uppskattningar av ökande kostnader för berörda myndigheter är avgörande för att undvika framtida underfinansiering och därmed säkerställa ett effektivt bevarandearbete. Det är viktigt att ett ordentligt arbete läggs ner på att få dessa grundläggande bitar av strategin på plats.

Behov av en mer realistisk syn på det frivilliga skyddet samt ökad transparens

Världsnaturfonden WWF delar synen att det frivilliga skyddet kan vara ett viktigt verktyg för att nå miljömålen. En viktig förutsättning för att frivilligt skydd ska kunna räknas in som leverans mot miljömålen, är att det finns transparens i redovisningen av frivilligt skyddade områden. Detta är nödvändigt för att utvärdera dess varaktighet, representativitet, dvs sätter man av rätt saker, samt funktionalitet, dvs bidrar det till en funktionell grön infrastruktur för arter. Idag finns det vissa brister i detta, och Världsnaturfonden WWF anser att strategin bör uppdateras med tydligare skrivningar om behoven av transparens, långsiktighet och kvalitet hos det frivilliga skyddet för att kunna tillgodoräknas miljömålen.

För Världsnaturfonden WWF

Maria Schultz
Avdelningschef Hav & Vatten

Linda Berglund
Bitr. Avdelningschef Skog & Arter